

PRZEDMOWA [FOREWORD]

Jest mi bardzo miło przedstawić kolejną książkę opracowaną przez Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Jagiellońskiego przy współudziale Konsulatu Generalnego Stanów Zjednoczonych w Krakowie, zatytułowaną: **Elektroniczne publikacje w bibliotekach**.

Zagadnienia związane z elektronicznymi publikacjami to nowy i aktualny temat. W ostatnich latach obserwujemy dynamiczny rozwój elektronicznych sposobów gromadzenia i udostępniania informacji naukowej. Można bez mała mówić o tym, że w tej dziedzinie mamy do czynienia ze swoistą rewolucją. Zjawiska te w znacznej mierze zmieniają rolę i funkcję bibliotek oraz ośrodków udostępniania informacji naukowej. Sądzę, że większość z nas coraz częściej i coraz chętniej korzysta z możliwości elektronicznego dostępu do informacji. Oczywiście ten sposób dostępu do informacji jest szczególnie preferowany przez ludzi młodych. Można zaobserwować, że nasi studenci bardzo często traktują Internet jako podstawowe źródło informacji. Coraz częściej także i pracownicy naukowci stwierdzają, że do pewnego typu informacji łatwiej i szybciej można dotrzeć, korzystając z Internetu czy innych mediów, gdzie informacja przechowywana jest w formie elektronicznej, niż sięgając do zasobów zgromadzonych w formie klasycznej. Dowodem na to jest fakt, że w ostatnich latach w Polsce sprzedano już ponad milion kopii encyklopedii o charakterze multimedialnym zapisanych na CD-ROM-ach. To zupełnie nowe zjawisko, zwłaszcza, że encyklopedie te kupują nawet ci, których biblioteki domowe wypełnione są różnymi kompendiami wiedzy w postaci książkowej. To szczególny znak czasów, w których żyjemy. Wzmożone tempo życia sprawia, że istnieje potrzeba szybkiego dostępu do informacji. Niemal powszechny dostęp do komputera czyni realizację tej potrzeby możliwą.

Istnieje także drugi aspekt tej sprawy. Wiąże się on z lawinową wręcz „produkcją informacji”. Szybko powiększają się zbiory biblioteczne, rośnie liczba książek, czasopism, druków, etc. Pomimo budowy licznych, nowych obiektów bibliotecznych problem przechowywania i udostępniania zbiorów bibliotecznych jest wciąż daleki od rozwiązania. Wydaje się, że pewną możliwość złagodzenia tych trudności może przynieść dygitalizacja zbiorów oraz kolekcjonowanie wydawnictw elektro-

nicznych. Oczywiście wydaje się, że dla większości z nas byłoby trudnym do przyjęcia rozwiązanie, w którym jedynym sposobem przechowywania informacji byłby sposób elektroniczny. Wydaje się jednak, że musimy tu szukać mądrego kompromisu. To, co nosi znamiona informacji bieżącej i powinno dotrzeć do odbiorcy szybko, bo tylko wtedy nie traci na aktualności, powinno być gromadzone i udostępniane w wersji elektronicznej, najlepiej w postaci dostępnej przez Internet. To zaś, co ma charakter informacji o dłuższym czasie oddziaływania, powinno być gromadzone i udostępniane w sposób klasyczny, czyli w postaci książkowej. Trudno wyobrazić sobie bowiem biblioteki bez książek, bez tego, co jest pisane, co drukowane. Trudno wyobrazić sobie, że dobrowolnie zrezygnujemy z tej szczególnej przyjemności, jaką daje nam obcowanie z książką.

Wciąż jesteśmy na początku drogi prowadzącej do zmian w sposobach gromadzenia i organizowania dostępu do informacji w wersji elektronicznej. Już teraz powinniśmy jednak podjąć pewne strategiczne decyzje określające relacje między klasycznymi i nowymi formami gromadzenia i udostępniania informacji. Dobrze zatem, że dzięki inicjatywie Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UJ powstała książka, w której specjaliści zastanawiają się, co robić, aby łatwiej i efektywniej korzystać z informacji elektronicznej, lecz jednocześnie nie doprowadzić do marginalizacji znaczenia słowa drukowanego, w szczególności tego zawartego w książce.

Prof. dr hab. Maria Nowakowska
Prorektor ds. Badań i Współpracy Międzynarodowej
Uniwersytetu Jagiellońskiego